

گزارش وضعیت تولیدات علمی دانشگاه
بیرجند تا آگوست سال ۲۰۲۰ در پایگاه
استنادی اسکوپوس

حسین کازهی

واحد علم‌سنجی کتابخانه مرکزی و مرکز نشر

مرداد ۱۳۹۹

جستارگشایی

اسکوپوس^۱ پایگاه اطلاعاتی استنادی است که در سال ۲۰۰۴ راهاندازی شده است. اسکوپوس نزدیک به ۴۱۳۱۷ عنوان منبع (شامل نشریات، کتب سری، مجموعه مقالات کنفرانس‌ها و غیره) را از حدود ۱۱،۶۷۸ ناشر نمایه‌سازی، چکیده‌سازی و منتشر می‌کند. از این تعداد ۳۴۳۴۶ نشریات بررسی شده در زمینه‌های سطح بالای علوم زیستی، علوم اجتماعی علوم فیزیکی و علوم بهداشتی است. این مجموعه شامل سه نوع منبع است: مجموعه کتاب، نشریات و مجلات تجاری. تمام نشریات تحت پوشش در پایگاه داده اسکوپوس، صرف‌نظر از اینکه چه کسانی این نشریات را منتشر می‌کنند، هر ساله مورد بررسی قرار می‌گیرند تا از حفظ کیفیت استاندارد آنان اطمینان حاصل شود. در میان منابع قابل جستجوی اسکوپوس پروانه‌های ثبت اختراع نیز به چشم می‌خورند. اسکوپوس کیفیت محتوی موجود را بر اساس چهار شاخص اندازه‌گیری می‌نماید؛ که عبارت‌اند از h -Index، CiteScore، SJR^۲ (رتبه‌بندی نشریات SCImago) و SNIP^۳ (اسنیپ) هستند.

اسکوپوس بزرگ‌ترین پایگاه استنادی جهان است که یکی از ابزارهای سریع و جامع برای جستجو بشمار می‌رود. اسکوپوس یکی از محصولات شرکت الزیور^۴ است که استفاده از اطلاعات آن با پرداخت هزینه اشتراک فراهم می‌شود. این پایگاه ابزار خوبی برای پژوهشگران در حوزه‌های مختلف است که نه تنها اطلاعات مقالات و چکیده آن‌ها بلکه میزان استناد به مقالات را مشاهده نمایند؛ به عبارت دیگر علاوه بر جستجو و دسترسی به مقالات معتبر می‌توان فعال‌ترین نویسندگان، سازمان، مراکز تحقیقاتی و مجلات هسته را در حوزه موضوعی خاص تعیین و رتبه‌بندی نمود. این پایگاه با پوشش میان‌رشته‌ای وسیع خود، مجلات علمی، کتب و مجموعه مقالات کنفرانسی را در زمینه‌های تکنولوژی، پزشکی، علوم اجتماعی، هنر و علوم انسانی ارائه می‌دهد.

اسکوپوس اطلاعات کتابشناختی بیش از ۶۹ میلیون سند از سراسر جهان جمع‌آوری کرده است. اسکوپوس امکان جستجو در مقالات Article-in-press (مقالاتی که برای چاپ، پذیرش شده‌اند ولی هنوز به مرحله چاپ نرسیده‌اند) را نیز فراهم کرده است. پوشش موضوعی اسکوپوس علوم زیستی، پزشکی، علوم پایه، مهندسی، علوم انسانی و ... است.

از میان بیش از ۶۹ میلیون سند در اسکوپوس، تا کنون ۳۰۰۲ تولید علمی از دانشگاه بیرجند در این پایگاه استنادی نمایه‌سازی و چکیده‌سازی شده است. همچنین چرخه استنادی تولیدات علمی مذکور در این پایگاه بررسی و مشخص شده است. این تعداد تولید علمی را ۱۲۸۱ نفر از پژوهشگرانی که وابستگی سازمانی^۵ به دانشگاه بیرجند داشته‌اند منتشر نموده‌اند (شکل ۱).

1. Scopus.

2. Scimago Journal & Country Rank.

3. Source Normalized Impact per Paper

4. Elsevier

5. Affiliation

Affiliation details - University of Birjand

[About Scopus Affiliation Identifier](#)

[Return to search results](#) 1 of 11 [Next](#) [Print](#) [Email](#)

University of Birjand

Shokatabad Campus, Birjand
Khorasan-e Jonubi, Iran
Affiliation ID: 60030265
Other name formats: University Of Birjand Birjand University The University Of Birjand

Affiliation profile actions

- [Give feedback](#)
- [Set feed](#)
- [Set document alert](#)
- [Export subject area data](#)

Documents, affiliation only
3,002

Authors
1,281

Documents by subject area Collaborating affiliations Documents by source

Sort by: Document count (high-low) University of Birjand

Subject Area	Count	Percentage
Engineering	727	24.2%
Pharmacology, Toxicology and Pharmaceut...	88	2.9%

شکل (۱) میزان تولیدات علمی دانشگاه بیرجند با وابستگی سازمانی مختلف در پایگاه استنادی اسکوپوس

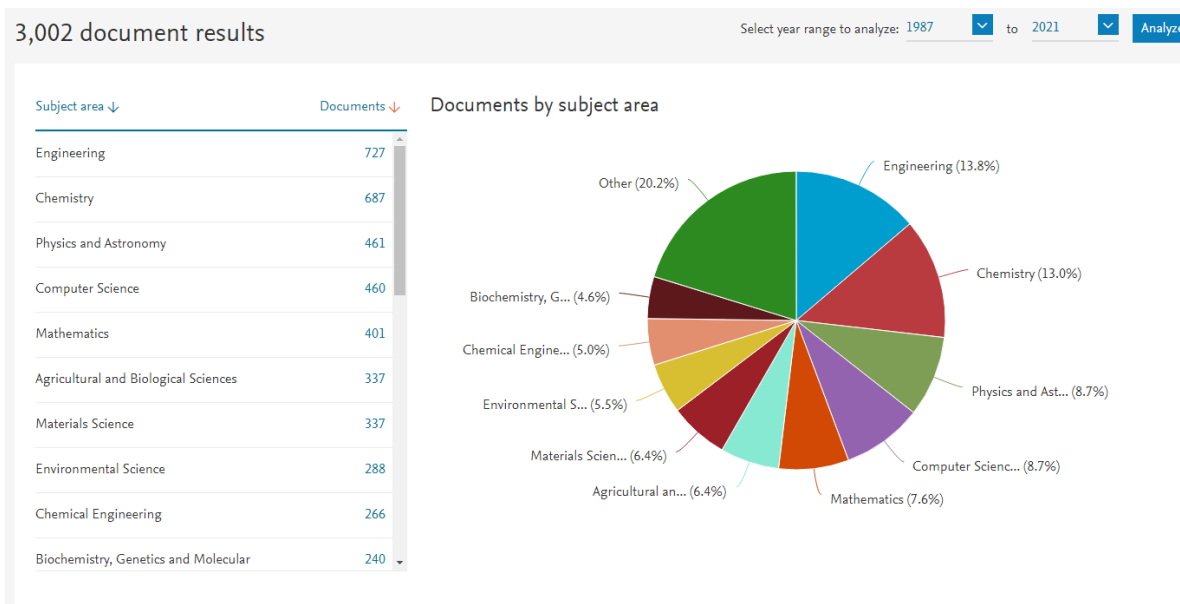
جدول شماره یک میزان تولیدات علمی دانشگاه‌های خراسان جنوبی به همراه شاخص اچ آنان را در پایگاه اطلاعاتی اسکوپوس نشان می‌دهد.

جدول شماره (۱) میزان تولیدات علمی و هرش ایندکس^۶ دانشگاه‌های خراسان جنوبی در پایگاه استنادی اسکوپوس

No	Institution	documents	H index
1	Birjand University of medical sciences	1511	39
2	Birjand University of technology	296	21
3	Islamic Azad University, Birjand Branch	338	29
4	Payame-Noor University, Birjand center	-	-
5	University of Birjand	3002	58

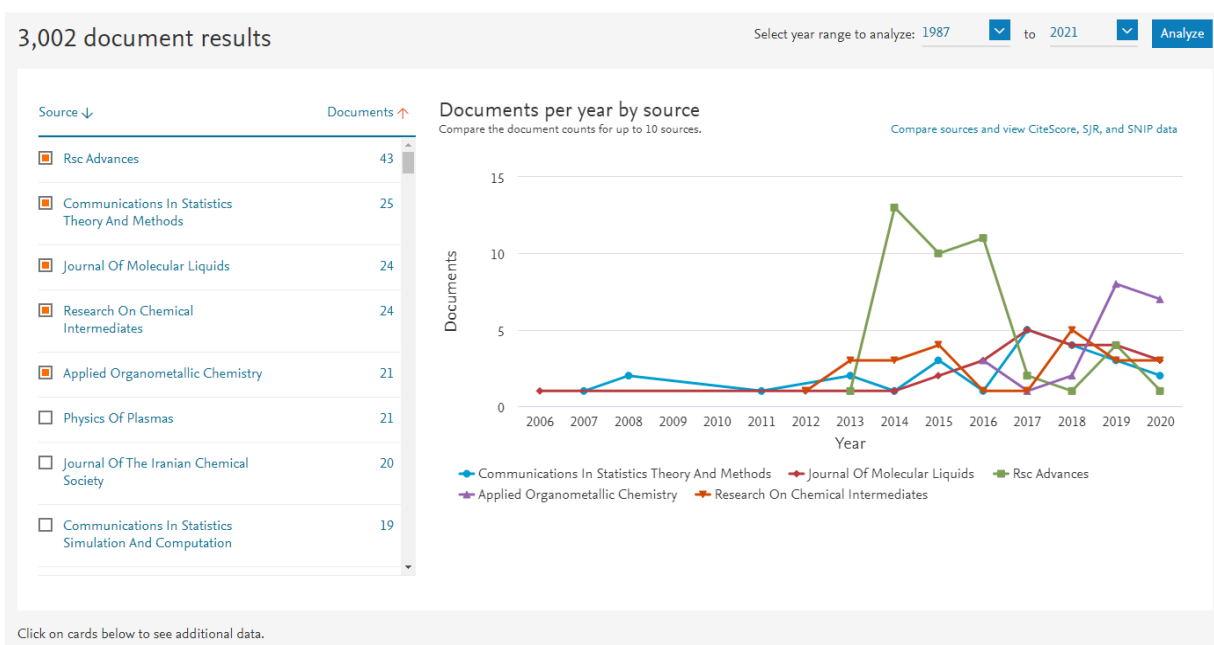
⁶ . H-index or Hirsch index or Hirsch number.

در شکل ۲ حوزه‌های موضوعی به همراه فراوانی تولیدات علمی مشخص شده است. رشته مهندسی با ۷۲۷ تولید علمی در رتبه اول و بعد از آن رشته شیمی، فیزیک و نجوم، کامپیوتر در رتبه‌های بعدی قرار دارند.

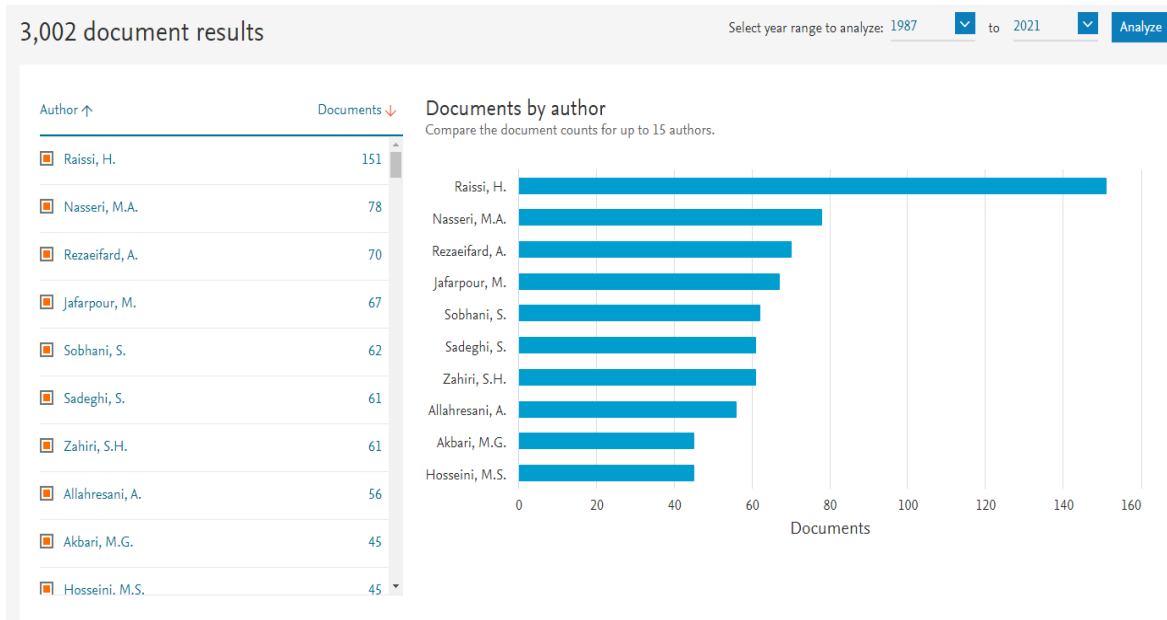
شکل (۲) میزان تولیدات علمی دانشگاه بیرجند بر اساس طبقه موضوعی در پایگاه استنادی اسکوپوس

شکل ۳ میزان تولیدات علمی دانشگاه بیرجند در هر نشریه را نشان می‌دهد. نشریه انجمن سلطنتی شیمی انگلستان با ۴۳ مقاله رتبه اول را به خود اختصاص داده است.

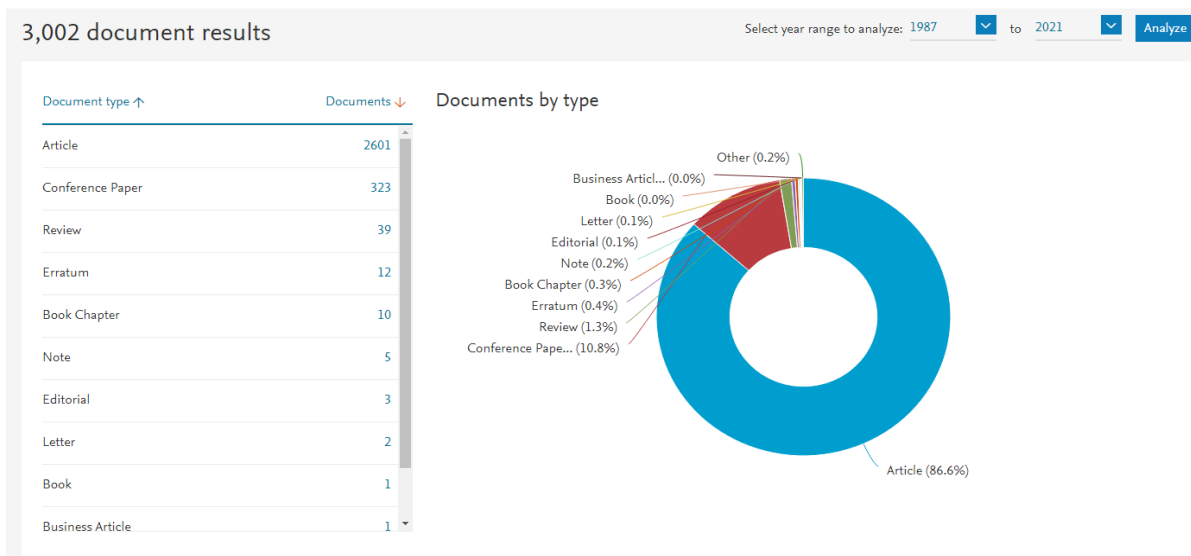
شکل (۳) میزان تولیدات علمی دانشگاه بیرجند در نشریات علمی در پایگاه استنادی اسکوپوس

شکل ۴ مشارکت نویسندگان و پژوهشگران را در میزان تولیدات علمی دانشگاه بیرجند نشان می‌دهد. آقایان دکتر رئیسی، دکتر ناصری و دکتر رضایی فرد، و خانمها دکتر جعفرپور، دکتر سبحانی و دکتر صادقی به ترتیب اعضای هیئت علمی دارای بیشترین تولیدات علمی نمایه شده در این پایگاه هستند.

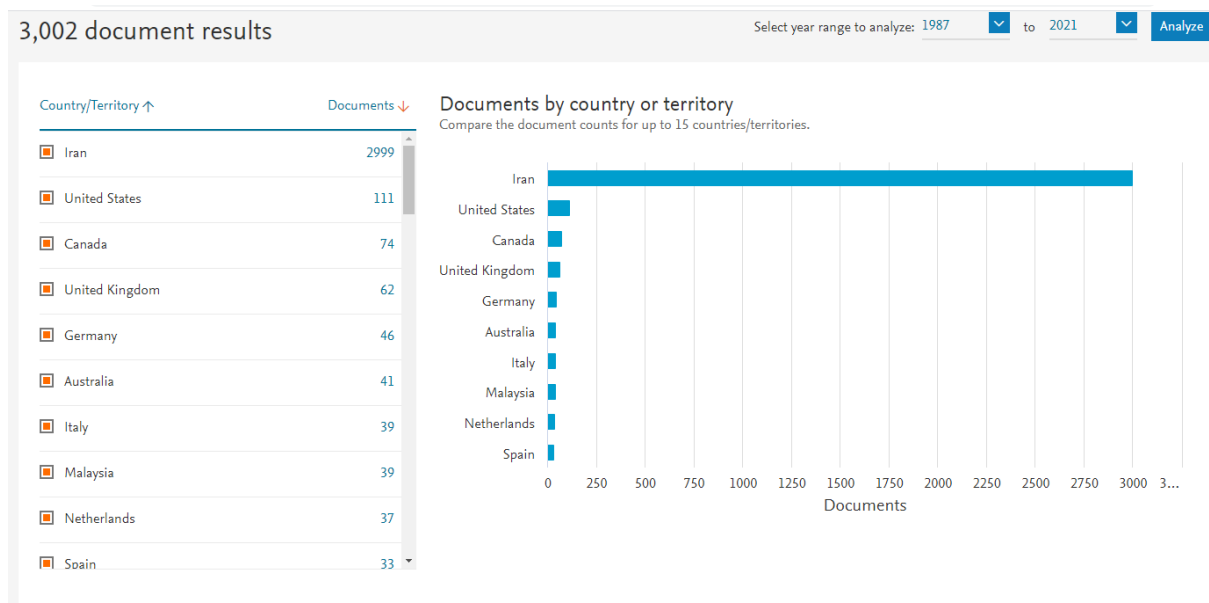
شکل (۴) میزان تولیدات علمی دانشگاه بیرجند بر اساس میزان مشارکت نویسندگان در پایگاه استنادی اسکوپوس

شکل ۵ نشان‌دهنده میزان تولیدات علمی دانشگاه بیرجند برحسب نوع مدرک است. میزان تولیدات مقاله در این پایگاه با ۲۶۰۱ عدد ۸۶/۶ درصد از کل تولیدات علمی را شامل می‌شود.

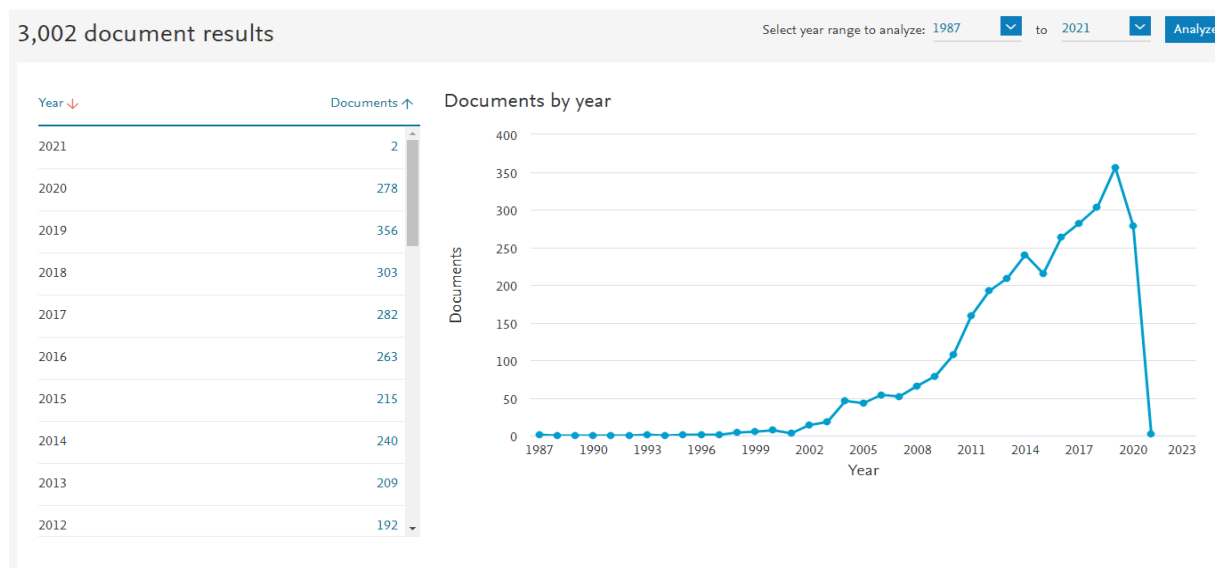
شکل (۵) میزان تولیدات علمی دانشگاه بیرجند بر اساس نوع منبع در پایگاه استنادی اسکوپوس

در شکل ۶ میزان مشارکت بین‌المللی دانشگاه بیرجند با سایر کشورها ارائه شده است. کشورهای ایالات متحده، کانادا، انگلستان، آلمان، استرالیا و ایتالیا بیشترین مشارکت بین‌المللی را با دانشگاه بیرجند داشته‌اند.

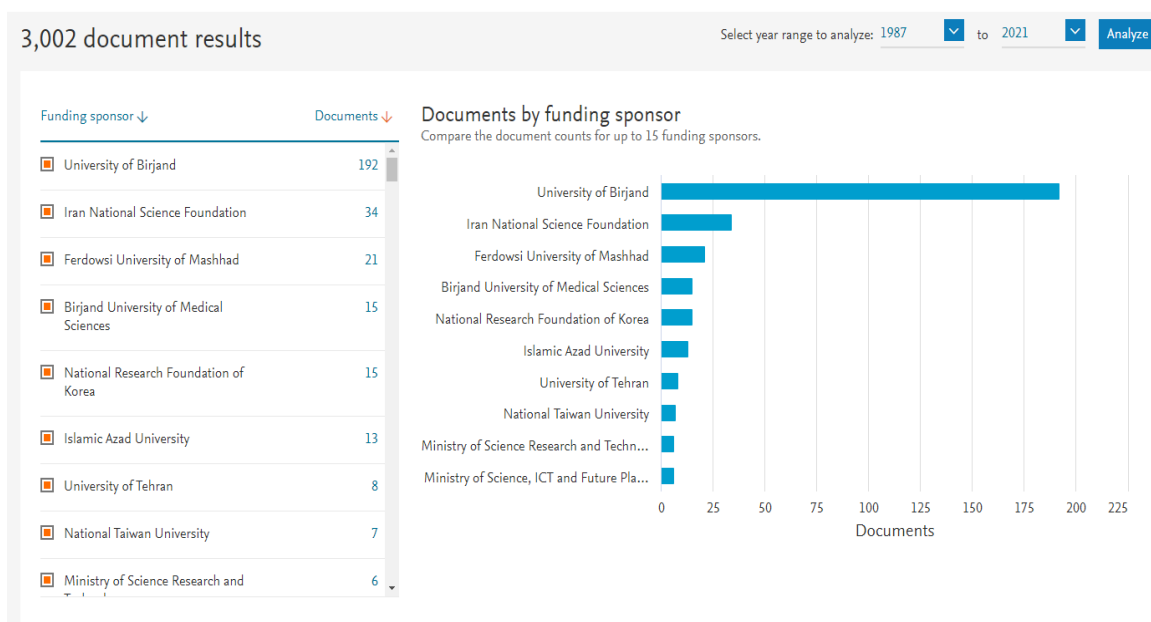
شکل (۶) میزان تولیدات علمی دانشگاه بیرجند بر اساس میزان مشارکت بین‌المللی در پایگاه استنادی اسکوپوس

شکل ۷ میزان تولیدات علمی دانشگاه بیرجند را برحسب سال نشان می‌دهد.

شکل (۷) میزان تولیدات علمی دانشگاه بیرجند بر اساس میزان انتشار در سال در پایگاه استنادی اسکوپوس

شکل ۸ نشانگر میزان مشارکت و حمایت مالی سازمان‌ها، دانشگاه‌ها و پژوهشکده‌ها ملی و بین‌المللی با دانشگاه بیرجند در تولیدات علمی است.

شکل (۸) میزان تولیدات علمی دانشگاه بیرجند بر اساس میزان مشارکت و حمایت مالی ملی و بین‌المللی در پایگاه استنادی اسکوپوس

سخن آخر

با توجه به حجم روزافزون و تولید چشمگیر اطلاعات علمی در حوزه‌های تخصصی، امکان مرور کلیه متون علمی تولیدشده توسط متخصصان امری دشوار به نظر می‌رسد. لذا به کارگیری نمایه‌نامه‌ها و پایگاه‌های اطلاعاتی بین‌المللی که دربرگیرنده بخش قابل توجهی از اطلاعات معتبر بین‌المللی هستند، می‌تواند سریع‌ترین راه دسترسی به اطلاعات در حوزه‌های علمی باشد. هرچند میزان تولیدات علمی دانشگاه بیرجند نسبت به دانشگاه‌های برتر ایران کمتر است، اما در کل با روند به نسبت مطلوبی در حال افزایش است که ادامه‌ی این روند، به عوامل مختلفی همچون تعامل پژوهشگران دانشگاه با دانشمندان داخلی و خارجی، افزایش بودجه‌ی پژوهشی و میزان حق‌الزحمه‌ی تألیف و تشویق، برگزاری دوره‌های آموزشی شیوه‌های نگارش مقالات علمی، آشنایی با پایگاه‌های اطلاعاتی و افزایش آشنایی پژوهشگران با زبان‌های خارجی (به‌خصوص انگلیسی)، همکاری علمی و تبادل اطلاعاتی با دانشگاه‌های برتر دنیا، استفاده از تجربیات نویسندگان برتر حوزه‌های مختلف، افزایش بودجه‌ی پژوهشی دانشگاه، تأسیس مراکز پژوهشی و پژوهشکده‌ها در دانشگاه بیرجند و ... وابسته است.

منابع و مآخذ

1. Abbasi Niasar F, Ghaffari S., 2017, Evaluation of scientific productions of Kashan University in Scopus Citation Database 2012-2016. CJS.; 4 (1): 52-60. Available at: <http://cjs.mubabol.ac.ir/article-1-125-fa.pdf>. [In Persian].

2. Alian Torghabei, Maryam, 2010, Surveying the status of faculty members' scientific production in Birjand University in Web of Science and Scopus databases focusing on scientific , MA dissertation , Faculty of educational sciences & psychology , university of birjand, Iran [In Persian]
3. Alian, Maryam; Yari, Shiva, 2012, A Review of Scientometric Texts in Iran, Library and Information Science, Vol.1, issue 57, 185-216. [In Persian].
4. Amoei Langrodi, Parasto Khan, 2015, Scientific production status of faculty members The Guilan University in Web of science and its scientific map drawing using the Hist cite Software in 2001-2012, Systems and information services, vol. 4, issue 3-4, 93-108 [in persian] available in: <https://www.sid.ir/Fa/Journal/ViewPaper.aspx?id=292007>
5. Asadzadeh, Zahra, 2007, The amount of scientific information produced by faculty members of Zabol University, book quarterly, issue 70, 216-230. [In Persian]
6. <http://scopus.com>
7. <https://www.elsevier.com/solutions/scopus/how-scopus-works/content>
8. <https://www.elsevier.com/solutions/scopus>